

Sygn. akt I ACa 244/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Bożena Wiklak

Sędziowie: SA Dorota Ochalska – Gola

SA Krystyna Golinowska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Julita Postolska

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **I. T.**

przeciwko **J. P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 2 lutego 2016 r. sygn. akt X GC 285/15

I. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1 w zakresie kwoty 82.261,31 (osiemdziesiąt dwa tysiące dwieście sześćdziesiąt jeden 31/100) zł oraz w zakresie ustawowych odsetek od kwot:

-25.007,26 (dwadzieścia pięć tysięcy siedem 26/100) zł od dnia 24 grudnia 2014 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,

- 41.267,07 (czterdzieści jeden tysięcy dwieście sześćdziesiąt siedem 07/100) zł od dnia 29 listopada 2013 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,

- 23.817,56 (dwadzieścia trzy tysiące osiemset siedemnaście 56/100) zł od dnia 6 grudnia 2013 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,

- 15.834,53 (piętnaście tysięcy osiemset trzydzieści cztery 53/100) zł od dnia 13 grudnia 2013 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,

- 9.289,73 (dziewięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt dziewięć 73/100) zł od dnia 20 grudnia 2013 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,

- 28.566 (dwadzieścia osiem tysięcy pięćset sześćdziesiąt sześć) zł od dnia 27 grudnia 2013 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,

- 24.114,24 (dwadzieścia cztery tysiące sto czternaście 24/100) zł od dnia 17 stycznia 2014 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,

- 21.446,21 (dwadzieścia jeden tysięcy czterysta czterdzieści sześć 21/100) zł od dnia 7 lutego 2014 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,

- 11.979,36 (jedenaście tysięcy dziewięćset siedemdziesiąt dziewięć 36/100) zł od dnia 14 lutego 2014 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,

- 16.758,68 (szesnaście tysięcy siedemset pięćdziesiąt osiem 68/100) zł od dnia 21 lutego 2014 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,

- 19.079,87 (dziewiętnaście tysięcy siedemdziesiąt dziewięć 87/100) zł od dnia 14 marca 2014 r. do dnia 26 lutego 2016 r.

i w tym zakresie umarza postępowanie;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od J. P. na rzecz I. T. kwotę 8.100 (osiem tysięcy sto) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygnatura akt *IACa 244/17*

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 lutego 2016 r. w sprawie z powództwa I. T. przeciwko J. P. o zapłatę Sąd Okręgowy w Łodzi:

a) w punkcie 1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 237.160,51 zł wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych od kwot:

-25.007,26 zł od dnia 24 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty;

- 41.267,07 zł od dnia 29 listopada 2013 r. do dnia zapłaty;

- 23.817,56 zł od dnia 6 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty;

- 15.834,53 zł od dnia 13 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty;

- 9.289,73 zł od dnia 20 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty;

- 28.566 zł od dnia 27 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty;

- 24.114,24 zł od dnia 17 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty;

- 21.446,21 zł od dnia 7 lutego 2014 r. do dnia zapłaty;

- 11.979,36 zł od dnia 14 lutego 2014 r. do dnia zapłaty;

- 16.758,68 zł od dnia 21 lutego 2014 r. do dnia zapłaty;

- 19.079,87 zł od dnia 14 marca 2014 r. do dnia zapłaty

oraz kwotę 10.313,00 tytułem zwrotu kosztów procesu;

b) w punkcie 2. umorzył postępowanie w zakresie kwoty 10.500,98 zł.

Sąd Okręgowy dokonał następujących ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny w całości podziela i uznaje za własne.

Strony pozostawały w relacjach gospodarczych.

W okresie od 22 października 2013 roku do 11 lutego 2014 roku pozwany nabywał od powódki w ramach prowadzonej działalności gospodarczej towar – żywiec wieprzowy.

Z tytułu zawartych umów sprzedaży powódka wystawiła dla pozwanego faktury:

- numer (...) z dnia 22 października 2013 roku na kwotę 35.508,24 złote
- numer (...) z dnia 29 października 2013 roku na kwotę 41.267, 07 złotych
- numer (...) z dnia 5 listopada 2013 roku na kwotę 23.817,56 złotych
- numer (...) z dnia 12 listopada 2013 roku na kwotę 15.834,53 złote
- numer (...) z dnia 19 listopada 2013 roku na kwotę 9.289,73 złote
- numer (...) z dnia 26 listopada 2013 roku na kwotę 28.566 złotych
- numer (...) z dnia 17 grudnia 2013 roku na kwotę 24.114,24 złote
- numer (...) z dnia 7 stycznia 2014 roku na kwotę 21.446,21 złotych
- numer (...) z dnia 14 stycznia 2014 roku na kwotę 11.979,36 złotych
- numer (...) z dnia 21 stycznia 2014 roku na kwotę 16.758,68 złotych
- numer (...) z dnia 11 lutego 2014 roku na kwotę 19.079,87 złotych

Faktury przewidywały płatność należności przelewem w terminie 30 dni.

Na poczet wystawionych faktur pozwany dokonał wpłat:

W dniu 11 grudnia 2014 roku wpłata w wysokości 5.008,24 złote na poczet najstarszej wystawionej przez powódkę faktury tj. numer (...) zaliczona została na odsetki od wynikającej z tej faktury należności od daty jej wymagalności w zakresie kwoty 4.869,01 złotych, w pozostałym zakresie tj., co do kwoty 139,23 złote na należność główną.

Do uiszczenia pozostała zatem należność główna w wysokości 35.369,01 złote.

W dniu 18 grudnia 2014 roku wpłata 5.000 złotych zaliczona na tę samą fakturę tj. na odsetki za okres od 12 grudnia 2013 roku do 18 grudnia 2013 roku w wysokości 88,18 złotych i w pozostałym zakresie na należność główną w wysokości 4.911,82 złote. Do zapłaty z tej faktury pozostała zatem należność główna w wysokości 30.457,19 złotych

W dniu 23 grudnia 2014 roku wpłata w wysokości 5.500 złotych zaliczona na tę samą fakturę tj. na odsetki za okres od 19 grudnia 2013 roku do 23 grudnia 2013 roku 50,07 złotych, w pozostałym zakresie tj., co do kwoty 5.449,93 złote na należność główną. Do zapłaty pozostała należność główna wysokości 25.007,26 złotych.

Według informacji Inspekcji Weterynaryjnej Powiatowego Lekarza Weterynarii w Ł. wynika, iż w okresie pomiędzy 1 listopada 2013 roku a 15 marca 2014 roku I. T. dokonała zakupu trzody chlewnej na rzecz J. P. właściciela Zakładu (...) w J. a następnie wprowadziła do usługowego uboju w (...) w J..

Trzoda chlewna wprowadzona do uboju została zbadana przedubojowo i poubojowo przez lekarzy weterynarii wyznaczonych do nadzoru nad ubojem przez powiatowego Lekarza Weterynarii w Ł..

Z dokumentów znajdujących się w rzeźni wynika, iż wszystkie zwierzęta wprowadzone do rzeźni były zdrowe, dopuszczone do uboju, poubojowo mięso oceniono jako zdatne do spożycia.

Na podstawie tak poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne w zakresie kwoty 237.160,51 zł.

Na zasądzona należność składają się należności wynikające z faktur

- numer (...) z dnia 22 października 2013 roku na kwotę 25.007,26 złotych.

po uwzględnieniu wpłat dokonanych przez pozwanego

- numer (...) z dnia 29 października 2013 roku na kwotę 41.267, 07 złotych

- numer (...) z dnia 5 listopada 2013 roku na kwotę 23.817,56 złotych

- numer (...) z dnia 12 listopada 2013 roku na kwotę 15.834,53 złote

- numer (...) z dnia 19 listopada 2013 roku na kwotę 9.289,73 złote

- numer (...) z dnia 26 listopada 2013 roku na kwotę 28.566 złotych

- numer (...) z dnia 17 grudnia 2013 roku na kwotę 24.114,24 złote

- numer (...) z dnia 7 stycznia 2014 roku na kwotę 21.446,21 złotych

- numer (...) z dnia 14 stycznia 2014 roku na kwotę 11.979,36 złotych

- numer (...) z dnia 21 stycznia 2014 roku na kwotę 16.758,68 złotych

- numer (...) z dnia 11 lutego 2014 roku na kwotę 19.079,87 złotych

wystawionych przez powódkę pozwanemu.

Taka właśnie kwota stanowi sumę należności wynikającą ze wskazanych faktur po uwzględnieniu okoliczności dokonanych wpłat na poczet faktury numer (...)

Z dokonanych przez sąd i niekwestionowanych przez pozwanego ustaleń faktycznych wynika, iż strony łączyła umowa sprzedaży.

Zgodnie z art. 535 k.c. przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę.

Zgodnie z zawartą umową powódka sprzedała pozwanemu żywiec wieprzowy. Wystawiła faktury VAT obejmujące cenę za sprzedany towar. Pozwany przyjął faktury i nie kwestionował wynikających z tych faktur należności.

Nie ulega wątpliwości, że pozwany nie dopełnił podstawowego obowiązku, jaki na nim ciążył z tytułu zawarcia z powódką umowy sprzedaży. Nie zapłacił powodowi ceny za zakupiony towar w wysokości 237.160,51 zł.

Wobec powyższego Sąd w oparciu o art. 535 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda tę kwotę.

Jednocześnie nie zostały w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego potwierdzone żadne zarzuty pozwanego, co do złej jakości dostarczonego przez powódkę mięsa. Podnoszone przez pozwanego zarzuty nie znajdują żadnego potwierdzenia w treści nadesłanego przez Inspekcję Weterynaryjną pisma i załączników. Ponadto pozwany w złożonym sprzeciwie zarzutów tych w żaden sposób nie sprecyzował. Nie wskazał, jaka część mięsa była dotknięta „nienależyłą jakością”, ani też na czym miałyby polegać te odstępstwa od należytej jakości.

Trudna sytuacja finansowa pozwanego nie stanowi natomiast okoliczności, która zwalniałaby go od odpowiedzialności za zaciągnięte zobowiązania.

Takiej okoliczności nie stanowi również choroba pozwanego.

Pozwany nie uchylił się od skutków prawnych zawartej z powódką umowy, nie wykazał, aby istniały po temu jakiegokolwiek przesłanki.

Z uwagi na to, że pozwany opóźniał się ze spłatą należności Sąd orzekł o odsetkach od należności składających się na tę kwotę w oparciu o art. 481 § 1 KC, od dnia wymagalności świadczenia oznaczonego na fakturach.

Ustawą z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.1830) nadano brzmienie art. 6 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych zgodnie z którym - jeżeli strony transakcji handlowej nie przewidziały w umowie terminu zapłaty, wierzycielowi bez wezwania przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych po upływie 30 dni liczonych od dnia spełnienia przez niego świadczenia, do dnia zapłaty.

Jednocześnie przepisami tej ustawy dokonano zmiany przepisu art. 359 par. 2 i 2 (1) kc., którym nadano brzmienie, „ jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktów procentowych. Maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (odsetki maksymalne)”

Ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku za wyjątkiem art. 50,51, i 54 które weszły w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Jednocześnie w ustawie o terminach zapłaty w transakcjach handlowych dodano art. 4a, zgodnie z którym do transakcji handlowych nie stosuje się przepisu art. 481 par. 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks Cywilny.

Powyższe oznacza, iż po dniu 1 stycznia 2016 roku tj. po dniu wejścia w życie tej ustawy podstawą orzeczenia o odsetkach ustawowych jest przepis art. 359 kc. wobec braku żądania odsetek w wysokości wynikającej z ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Stosownie bowiem do przepisu art. 321 kpc. sąd nie może wyrokować, co do żądania nieobjętego żądaniem pozwu.

Cofnięcie pozwu w zakresie kwoty 10.500,98 zł należało uznać za skuteczne i dopuszczalne w świetle art. 203 § 1 i § 4 k. p. c i z tych względów na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. należało umorzyć postępowanie w tym zakresie.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zasądzając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 10.313 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na koszty te złożyła się opłata sądowa od pozwu wysokości 3.096 zł i kwota 7.200 zł wynagrodzenia pełnomocnika ustalonego w oparciu o § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) i opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. naruszenie art. 207 § 6 w zw. z art. 217 § 2 k.p.c. poprzez niesłuszne przyjęcie, że zgłoszony wniosek dowodowy o przesłuchanie stron jest spóźniony i zmierza do przedłużenia postępowania, podczas gdy potrzeba powołania tego dowodu wynikła później, tj. po oddaleniu przez Sąd wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego;
2. naruszenie art. 217 § 1 w zw. z art. 227 w zw. z art. 299 k.p.c. poprzez pominięcie wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, podczas gdy zmierzał on do wykazania okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. że dostarczony pozwanemu był wadliwy.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pozwany cofnął powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie kwoty 82.261,31 zł oraz w zakresie ustawowych odsetek od kwot:

- 25.007,26 zł od dnia 24 grudnia 2014 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,
- 41.267,07 zł od dnia 29 listopada 2013 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,
- 23.817,56 zł od dnia 6 grudnia 2013 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,
- 15.834,53 zł od dnia 13 grudnia 2013 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,
- 9.289,73 zł od dnia 20 grudnia 2013 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,
- 28.566 zł od dnia 27 grudnia 2013 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,
- 24.114,24 zł od dnia 17 stycznia 2014 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,
- 21.446,21 zł od dnia 7 lutego 2014 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,
- 11.979,36 zł od dnia 14 lutego 2014 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,
- 16.758,68 zł od dnia 21 lutego 2014 r. do dnia 26 lutego 2016 r.,
- 19.079,87 zł od dnia 14 marca 2014 r. do dnia 26 lutego 2016 r.

oraz wniósł o:

1. uchylenie wyroku w zakresie punktu 1. w części objętej cofnięciem pozwu i umorzenie postępowania w tym zakresie;
2. oddalenie apelacji w pozostałym zakresie;
3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych w całości, wskazując przy tym, że częściowa zapłata należności nastąpiła już po wniesieniu pozwu i wydaniu wyroku przez Sąd I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

W pierwszej kolejności należy wskazać, że wobec tego, iż w odpowiedzi na apelację powód cofnął powództwo wraz ze zrzeczeniem się roszczenia w ww. zakresie, Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok w tej części i umorzył postępowanie na podstawie art.386 § 3 k.p.c.

Apelacja w pozostałym zakresie podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

Chybiony był zarzut dotyczący uznania za spóźniony zgłoszonego przez pozwanego wniosku dowodowego o przesłuchanie strony na okoliczność wadliwości dostarczonego przez powoda pozwanemu towaru z tej przyczyny, że na żadnym etapie postępowania przez Sądem I instancji wniosek taki nie został w ogóle złożony. Wbrew twierdzeniom skarżącego, nie zgłoszono również wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, o którym jest mowa w treści zarzutów. Trzeba również zauważyć, że nie było żadnych podstaw do dopuszczenia powyższych dowodów z urzędu, bowiem samo twierdzenie o wadliwości towaru było formułowane przez powoda błędnie, a mianowicie w trybie przypuszczającym, nadto nastąpiło bez wskazania, na czym wskazana wadliwość towaru miałaby polegać oraz jakiej części dostawy dotyczyła.

Należało także wziąć pod uwagę fakt, że wskazana przez pozwanego w apelacji wpłata z dnia 3 marca 2016 r. dokonana na rzecz powoda przez pozwanego nastąpiła na poczet należności, która nie była objęta przedmiotowym postępowaniem, w związku z tym nie mogła zostać uwzględniona w rozliczeniu. Bezsporne rozliczenie wpłat dokonanych przez pozwanego na rzecz powoda przedstawione przez powoda w odpowiedzi na apelację nie budzi wątpliwości i było zgodne z art. 451 § 1 k.c.

W świetle powyższych okoliczności i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny oddalił apelację w pozostałym zakresie, jako bezzasadną.

W związku z częściowym uchycieniem wyroku i umorzeniem postępowania spowodowanego cofnięciem powództwa, które nastąpiło wskutek zapłaty dochodzonych należności dopiero po wydaniu wyroku przez Sąd Okręgowy, a także wobec oddalenia apelacji pozwanego w wyżej wskazanym zakresie, Sąd Apelacyjny uznał, że pozwany w całości przegrał postępowanie zarówno przed Sądem pierwszej, jak i drugiej instancji. W konsekwencji, rozstrzygnięcie Sądu I instancji o zasądzonych od powoda na rzecz pozwanego kosztach pozostawiono bez zmian oraz zasądzone od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8100 zł tytułem zwrotu kosztów koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym – na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.